

*Делфина РАЈИЋ,
директор Народног
музеја, Чачак*

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНОГ МУЗЕЈА ЗА 2010. ГОДИНУ

УДК: 069(497.11)''2010''(047)

Народни музеј у Чачку је и током 2010. године наставио традицију истрајног рада у својој основној делатности прикупљања, чувања, научне обраде и излагања предмета и покретних културних добара везаних за културну, историјску и уметничку прошлост чачанског краја. План за 2010. годину реализовало је 17 радника, а њиховим радом управљао је директор у сарадњи са Управним одбором. О правно-финансијским пословима бринуле су се заједничке службе за све установе културе у Чачку.

Настављена је пракса припремања и излагања студијских изложби Музеја која омогућава и праксу попуњавања збирки, као и организовања гостујућих изложби са најразличитијом тематиком, али и одржавање предавања запослених стручњака Музеја у установама и факултетима у Србији о темама које су део њиховог интересовања, као и њихово учествовање на научним скуповима.

Зграда Музеја и опрема

Радни простор и депои Музеја смештени су у половини зграде Старог начелства, а простор за сталну поставку у Конаку господара Јована Обреновића, који су категорисани као непокретна културна добра од великог значаја. У управној згради је услед недостатка простора, онемогућено проширење рада свих одељења, а то нарочито важи за смештај предмета. Радови ограниченог обима извршени су у просторијама за конзервацију (адаптација зида и врата), као и низ радова у вези са санацијом депоа за смештај предмета.

Током 2010. године набављана је и нова опрема за рад конзерваторског одељења, а затим и уређај за мониторинг влажности ваздуха у сталној поставци, бојлер за фото-лабораторију, један комплетан компјутер за археолошко одељење, монитор за компјутер за фото-лабораторију, тастатура за библиотеку, ормари за библиотеку, пластичне кутије за археолошко одељење и материјал за пресвлачење столица.

Одељење за археологију

Збирка и археолошка ископавања

Током године започето је фотографисање предмета изложених у сталној поставци из праисторијске збирке (617 дигиталних снимака и црно-беле фотографије свих предмета), предмета у депоу музеја (135 дигиталних и 304 црно-беле фотографије), предмета са актуелних археолошких ископавања (налазиште у Пријевору, 247 дигиталних фотографија), предмета потребних за публикавање рада у Зборнику музеја (више од 30 дигиталних снимака), као и више од 100 дигиталних фотографија глинених лула, које ће бити тема рада у једном од наредних Зборника. Направљено је преко 285 дигиталних фотографија са локалитета Терме за потребе публикације која је планирана за наредну годину.

Документација која се односи на ископавање локалитета Терме из 1970. године (теренски инвентар, А-картони, техничка документација, фотографије, целокупна преписка која је претходила ископавању) постала је доступна и у дигиталном облику.

У конзерваторској радионици започети су обрада и припрема конзерваторско-рестаураторског третмана керамичких фрагмената са локалитета Суво Поље у Бељини (рад конзерватора-техничара Дејана Петровића). Конзерватор Слободан Богојевић очистио је и реконструисао један фрагментован примерак на металним наруквницама из периода бронзаног доба. Започети су систематски преглед и реконзервација металних предмета из праисторијске збирке. У обради су гвоздена копља из Мојсиња и Пријевора. Конзервирани су и предмети са локалитета Лис – Град (8 ком.) и Јелица–Градина (2 ком.). Извршена је и рестаурација керамичког пехара са простора касноантичке некрополе у Бељини.

Започета је ревизија целокупне документације која се односи на археолошка ископавања и њено адекватно смештање у регистраторе. Документована је гостујућа изложба Музеја града Новог Сада „Миодраг Грбић – живот и дело“, чије је гостовање организовало Археолошко одељење. Настављено је и систематско чишћење депоа, препакивање грађе и сређивање просторија и опреме. Терме у центру града два пута су чишћене (са ученицима Економске школе и њиховим наставником географије Гораном Шипетићем и Удружењем грађана Демократска волонтерска акција „Оживимо старо : будимо активни за добробит Града“).

Археолошко ископавање на локалитету Имање манастира Никоље код воденице у Пријевору код Чачка. Ископавање је извршено у периоду од 10. до 26. августа 2010. године, на локалитету на коме је од раније познато постојање више праисторијских тумула, као и налаза из халштатског периода. Ископавањем током 2010. године откривено је више налаза из различитих периода. У једној

јами, која представља секундарну целину, а судећи према типичној римској сивој керамици нађеној на свим нивоима, они се доста поуздано могу хронолошки одредити у римски период, највероватније III–IV век. Друга јама дала је налазе који на основу анализе типичних комада хронолошки могу припадати времену финалног неолита и раног бронзаног доба.

Ископавања на локалитету Имање манастира Никоље код воденице (10–26. август 2010) извршено је у организацији и потпуним финансирањем из редовног програма Народног музеја у Чачку. Истраживањима је руководила Катарина Дмитровић, виши кустос – археолог, док су стручну екипу сачињавали Слободан Богојевић и Дејан Петровић, конзерватори и Марко Бојовић, фотограф, сви из музеја у Чачку, као и Љубинка Павловић, студент археологије из Чачка.

Научни скупови и стручно усавршавање

Археолог Катарина Дмитровић учествовала је у раду научног скупа одржаног у Гучи (1–2. октобар 2010) које је организовало Етнолошко-антрополошко друштво Србије на тему *Улога етнолошких и антрополошких истраживања у процесу (де)конструисања културних идентитета (културно наслеђе између локалних пракси и глобалних токова)*. За ову прилику презентovala је рад „Први становници Драгачева“ у коме су дати основни правци развоја људских заједница и њихове материјалне културе на територији Драгачева током праисторије, а који су разматрани кроз етнолошко-антрополошке аспекте.

Катарина Дмитровић је учествовала и у раду 12. Међународног симпозијума о погребној археологији одржаног у Румунији (Браила, 22–24. октобар 2010) на тему „Оружје и борбена или парадна опрема – ознаке престижа и социјалног статуса у гробовима бронзаног и гвозденог доба“, на коме је са колегиницом мр Маријом Љуштином презентovala два рада [Dmitrović, M. Ljuština. „Notes on grave goods from the Bronze and Iron Age tombs in the West Morava valley (Serbia)“ (Белешке о гробним прилозима из гробова гвозденог доба са подручја западног Поморавља) и „Elements of prestige in the grave inventory from the Iron Age in the West Morava valley (Serbia) (Елементи престижа у оквиру гробног инвентара током гвозденог доба у западном Поморављу)“]. До почетка рада скупа, теме су публиковане у апстрактима.

Археолози Катарина Дмитровић и Александра Гојгић добиле су сертификате за рад у новом информационом систему МИСС (Музејски информациони систем Србије), на обуци у Ваљево (13. децембар 2010), а у организацији Народног музеја у Београду. У организацији Централног института за конзервацију у Београду, Народног музеја у Краљеву и Министарства културе Републике Србије (Краљево, април–октобар 2010), археолог Александра Гојгић учествовала је у радионицама „Менаџмент конзервације збирке“ и „Музејске зграде“.

Одељење за историју

Збирке

У оквиру програма проучавања градске културе XIX века преузимане су заоставштине чачанских породица Кољевић, Матовић, Михаиловић, Николић, Павловић, Радмиловић, Хацић и Шљивић из Београда (грађански костим, покућство, фотографије, документа). Збирке Одељења за историју чачанског краја у новом веку увећане су за 340 нових предмета. Посебно су значајни византијски златник из времена цара Јустинијана (527–565), пронађен у рејону Градина на Јелици, кубура окована сребром и тауширана златом, са иницијалима „М. И. О.“, албум Петра Николића, звезда британског Ордена Бата II реда генерала Стевана Хацића и Орден Светог Саве II реда француског генерала Рајмонда Пижоа. Збирке везане за XX век увећане су за 91 нови предмет. Посебно вредну целину чине предмети добијени од породице Драгића Јовановића-Трала, некадашњег председника општине (1967–1973), коју сачињавају фотографије, фотоалбуми, плакете, документа и књиге.

Током године је за 110 новонабављених предмета утврђен статус покретног културног добра, извршено је и њихово уписивање у регистар. У току су ревизија збирки, сређивање документације, ажурирање сајта Музеја, као и сређивање депоа Одељења за историју. Настављен је рад на ревизији збирки фотографија (оригинала и репродукција). Прегледане су збирке везане за привреду и политику, а настављено је даље стварање дигиталне базе података о њима.

Истраживачки рад на новим пројектима и стручно усавршавање

Архивска истраживања била су прилагођена потребама утврђивања историјата појединих предмета у збирци и сарадње са Матицом српском из Новог Сада на припреми петог тома „Српског биографског речника“. На основу ових истраживања написане су биографије Ковачевић Ранка, Косић Николе, Кривачић Илије, Лазовић Обрада, Лепосавић Милуна, Лепосавић Светозара, Мајсторовић Алексе и Манојловић Михаила. Извршена су и архивска истраживања у вези са изучавањем породице Поповић, а која су везана за Архив Србије (фондови Министарства просвете, Митрополије београдске, Министарства унутрашњих дела, Министарства иностраних дела и Државног савета), и Народну библиотеку Србије у Београду.

Архивска истраживања усмерена су на период после 1944. године, односно на процесе социјалистичке модернизације (урбанизација, индустријализација, социо-демографске промене). Извршено је истраживање докумената који се чувају у Међуопштинском историјском архиву у Чачку, али и општинским

службама града Чачка [Народни одбор Округа Чачанског (1944–1947); Народни одбор Среза Љубићко-трнавског (1947–1955); Народни одбор Среза Чачак (1955–1962); Скупштина општине Чачак (1944–1970); Збирка плаката – култура (1943–1967); Одељење за статистику Општине Чачак (1944–1990)]. Поред тога, извршено је и прегледање фабричке штампе у Чачку, која је почела да се појављује почетком 60-их година XX века („Хидроградња“, „Фабричке новине ФРА“). Велики део прегледаног материјала је дигитализован – преко 2.000 снимака. Историчар Милош Тимотијевић наставио је рад на докторским студијама на Филозофском факултету у Београду, а на семинару у Ваљеву (13. децембар 2010) добио је сертификат за рад у Музејском информационом систему Србије.

Изложбена активност

Одељење за историју имало је 2010. године две нове изложбе („Албум старог Чачка 1870–1941“, аутора Делфине Рајић, Радивоја Бојовића и Милоша Тимотијевића и „Инжењер Милоје Јовановић 1877–1969“, аутора Радивоја Бојовића). Обе изложбе пратили су и каталози са пописом изложених предмета и уводним студијама. Поред бројних посетилаца, ове изложбе покренуле су и низ појединачних даривања предмета и фотографија везаних за историју Чачка у периоду пре 1941. године.

Током године приређена су гостовања изложби из ранијих година („Лепи Лаза између краља Александра Обреновића и краљице Драге“, историчара Радивоја Бојовића, у Рошцима и Врбасу; „Војвода Петар Бојовић – живот и победе“ историчара Радивоја Бојовића, у Лесковцу и Пожаревцу). У припреми су изложбе „Прота Вићентије Поповић и синови“ (аутор Радивоје Бојовић) и „Чачак 1941.“ (аутор Милош Тимотијевић).

Културно-просветни и информационо-пропагандни рад

Рад са публиком и средствима јавног информисања био је усмерен на резултате истраживачког рада, изложбе „Албум старог Чачка 1870–1941“, „Инжењер Милоје Јовановић (1877–1969)“, „Војвода Петар Бојовић – живот и победе“ и „Лепи Лаза између краља Александра Обреновића и краљице Драге“. У оквиру сталне презентације на интернету непрекидно се врши ажурирање сајта Музеја и презентација нових података и садржаја, као што су нове публикације, каталози, изложбе и активност запослених. Као и ранијих година, историчари Музеја у Чачку редовно су се појављивали у штампаним и електронским медијима поводом своје активности, као и поводом тема у вези са историјом Чачка и Србије у XIX и XX веку.

Одељење за историју уметности

Збирка

Поред организационих послова везаних за рад установе, Делфина Рајић, директор Народног музеја у Чачку, узела је активно учешће у свим пројектима и манифестација Музеја. Организовала је и приредила редовну годишњу изложбу „27. децји мајски салон“ на којој је учешће узело 14 школа из три општине Моравичког округа. Са колегама Радивојем Бојовићем и Милошем Тимотијевићем приредила је и изложбу „Албум старог Чачка 1870–1941“. У склопу изложбеног рада Музеја Делфина Рајић организовала је свих 19 изложби које су биле део редовне активности током 2010. године, као и низ књижевних вечери, предавања и учешћа у телевизијским емисијама.

Етнолошко одељење

Збирке

Етнолошко одељење је 2010. године набавило 250 нових предмета, до којих се највећим делом дошло на основу теренске активности и личних контаката са суграђанима (поклони), али је знатан број предмета набављен и откупом. Збирке су углавном попуњаване предметима везаним за покућство и одећу. Током 2010. године сређивана је документација (реинвентаризација, фотографисање, смештај негатива). У Улазну књигу уведено је 120 предмета, инвентарисано је 150, а фотографисано 200 експоната црно-белом техником. Снимљено је око 1.400 дигиталних фотографија, углавном из области нематеријалне баштине, као и објеката и детаља везаних за народно градитељство и предмете материјалне културе. Преснимљено је око 50 фотографија чији су оригинали враћени власницима. Настављено је сређивање депоа, а у конзерваторској лабораторији извршени су конзервација и чишћење једног металног и два предмета од дрвета. У сарадњи са СЗР „Златовез“ очишћено је и опрано 40 предмета од текстила.

Истраживачки рад на новим пројектима,
научни скупови, снимање етнолошких филмова
и стручно усавршавање

Током теренских истраживања остварени су нови контакти са породицама и појединцима коју поседују предмете везане за попуњавање збирке етнолошког одељења (ћилими) или се још баве ткањем и плетењем, посебно у ивањичком крају. Настављена је теренска активност у селима Остра (у коме је снимљен филм „Богојављење“) и Тијање (истраживачке активности везане за биоенергетску моћ појединих стабала дрвећа).

Етнолог Снежана Шапоњић-Ашанин је крајем 2009. и почетком 2010. године снимила етнолошки филм „Богојављење“ (приказан у Дому културе 19. јануара 2010. и на Фестивалу етнолошких филмова у Кучеву августа 2010). У сарадњи са ТВ „Нови Сад“ учествовала је у снимању филма „Митска бића Србије“ (прича о дрекавцу у селима Жаочани и Петница), са ТВ „Чачак“ је снимила емисију о народном веровању (у селу Горичани).

Етнолошко-антрополошко друштво Србије је, заједно са Етнолошким одељењем нашег Музеја и Центра за визуелна истраживања „Круг“, организовало међународни научни скуп у Тијању и Гучи (1–2. октобар 2010): под називом „Улога етнолошких и антрополошких истраживања у процесу (де)конструисања културних идентитета (Културно наслеђе између локалних пракси и глобалних токова)“. На скупу је саопштено 20 реферата, планирано је штампање зборника и посебног издања Етнолошких свезака, а Снежана Шапоњић-Ашанин је том приликом саопштила реферат „Дрво живота – култ дрвета као социолошки и антрополошки феномен посматран кроз призму етномедицине“.

Етнолог Снежана Шапоњић-Ашанин учествовала је на семинару међународног карактера („Имплементација Унескове конвенције и очување нематеријалног културног наслеђа у републици Србији“ – (Сирогојно, 7–8. октобар 2010), у организацији Министарства културе Републике Србије, као и на скупу у Етнографском музеју у Београду под називом „Дигитализација етнографских мапа“ у вези са дигитализацијом етнографских мапа, а завршена је и обука и добијен сертификат за унос података у Музејски информациони систем Србије (Ваљево, 13. децембар 2010). Снежана Шапоњић-Ашанин је учествовала и у раду Музејског друштва Србије и његове Етнолошке секције, као и у раду Етнолошко-антрополошког друштва Србије.

Изложбена активност

Етнолог Снежана Шапоњић-Ашанин је у августу 2010. године у Гучи реализовала сталну поставку „Музеј трубе“, а у оквиру манифестације Сабора фрулаша у Прислоници реализовала је изложбу „Ручни радови и стари занати“.

За потребе „Музеја детињства“ обезбеђен је финансијама града Чачка и Министарства културе РС, простор за поставку у старој сеоској кући у дворишту Музеја. Откупљено је око 100 предмета, набављен конзерваторски материјал, а урађен је и део електро инсталација и део витрина.

За потребе заједничке изложбе „Приче о сукну“, која ће се реализовати у Народном музеју у Ваљеву, издвојени су одевни предмети од сукна из Етнолошке збирке који су обрађени, фотографисани и предати музеју у Ваљево.

Културно-просветни и информационо-пропагандни рад

Етнолог Снежана Шапоњић-Ашанин учествовала је у организацији обележавања Богојављења у Чачку, раду више стручних жирија многих манифестација (Сабора фрулаша у Прислоници, Фестивала маски, Сабор трубача у Гучи), консултацијама у вези са кореографијом (са КУД „Абрашевић“, КУД-овима из Бачке Тополе и Руме, модним студијом „Марушка“), уређењу штандова и раду жирија и организационог одбора на неколико манифестација („Плодови Западног поморавља“, представљање ТОЧ-а на Сајму туризма у Београду, модној ревији „Место Чачанки у историји одевања“, манифестацији „Сачувајмо од заборава традиционалне торте, колаче и напитке“), учествовала је на неколико „округлих столова“ („Сеоски туризам“ у Горњем Милановцу, „Ткање као најстарији облик домаће радиности у служби савремених облика пословног повезивања“ у Коштунићима, укључујући и стручно консултовање за орнаментiku ткања). Активно је учествовала и у раду „Удружења ткаља Србије“, „Удружења српско-руског пријатељства у Чачку“ (манифестације „Вече са Чеховом“, организацији изложбе „Природа и лов у Сибиру и Камчатки“), Дома културе у Чачку (организација предавања „Дворци Војводине“) и Друштва за неговање традиција и обичаја града Чачка „Чачани“.

Одељење за конзервацију

Током 2010. године из археолошке збирке конзервирано је 11 металних (9 гвоздених и 2 бронзана) и 7 керамичких предмета, а у току су анализа и конзервација 3 римске бронзане посуде, 9 гвоздених и 2 бронзана предмета. Из историјске збирке конзервирано је 20 металних предмета, 2 метално-дрвена предмета, 3 албума, читуља из сталне поставке, 15 фотографија и 2 порцеланска предмета, а 7 текстилних предмета припремљено је за излагање. Из етнолошке збирке конзервирано су 1 метални и 2 дрвена предмета, а из библиотеке 4 књиге. За манастир Стјеник конзервирана су 3 папирна документа, а за Музеј рудничко-таковског краја 10 металних археолошких предмета. Конзерватори су учествовали у техничкој реализацији тематских изложби у организацији Народног музеја у Чачку, као и изложби других музеја, установа и удружења.

Завршени су радови на централном вентилационом систему у лабораторији и радови на адаптацији атељеа за конзервацију (6. октобар – 16. новембар 2010). Обављено је више консултација са фирмом МИТЕСО у вези са адекватним збрињавањем и одлагањем лабораторијског отпада затеченог 2007. године (консултован је и Завод за јавно здравље Чачак).

Дејан Петровић је 2010. године стекао звање вишег препаратора пред комисијом Народног музеја у Београду. Слободан Богојевић, докторанд Технолошко-металуршког факултета у Београду, одржао је два предавања на

свом факултету на тему *Примена GCMS (гасне хроматографије-масене спектроскопије) у анализи и заштити културног наслеђа* као и *Примена техника масене спектроскопије у анализи и заштити културног наслеђа*.

Конзерватори Музеја у Чачку узели су учешће у дводневним радионицама у Народном музеју у Краљеву, у организацији Министарства културе Владе РС и Централног института за конзервацију у Београду ЦИК-а, под називом *Менаџмент у конзервацији Музејске зграде*. Слободан Богојевић је учествовао у радионици у Ужицу на тему *Програм прекограничне сарадње Србија-Црна Гора, у оквиру инструмента за претприступну помоћ Европске уније*, а посетио је и Институт за физику у Београду ради упознавања техника и метода у области анализе културних добара. Остварена је и сарадња са низом музеја и установа у Србији и Технолошко-металуршким факултетом због анализе и примене науке у конзервацији културних добара.

Библиотека Музеја

Рад библиотеке Музеја у 2010. години остварен је кроз услуге корисницима, набавку и обраду књига, заштиту публикација и дистрибуцију књига. Током 2010. године библиотека Музеја издавала је књиге и запосленима и корисницима са стране (укупно 614 публикација). Низ публикација Музеј је позајмљивао за своје раднике путем међубиблиотечке позајмице, пре свега од Народне библиотеке у Београду и Матице српске из Новог Сада, али и од других мањих библиотека у Србији.

Набавка књига у 2010. години била је мањег обима. Приновљена су четири нова наслова часописа. Број књига добијених поклоном био је већи од оних добијених разменом.

Периодика

Начин набавке	Србија		Иностранство			Укупно			
	Насл.	Год.	Свез.	Насл.	Год.	Свез.	Насл.	Год.	Свез.
Размена	32	49	66	24	30	37	32+24=56	49+30=79	66+37=103
Поклон	12	40	163	-	-	-	12	40	163
Куповина	5	5	49	-	-	-	5	5	49
Свега	49	94	278	24	30	37	73	124	315

Књиге

Начин набавке	Србија	Иностранство	Укупно
Размена	163	11	174
Поклон	180	5	185
Куповина	28	-	28
Свега	371	16	387

У инвентар библиотеке уписано је укупно 387 књига и 73 наслова часописа (315 свезака), што је укупно 702 наслова, а у библиотечком програму за обраду књига обрађено је 415 наслова.

Као и до сада, једине мера заштите су чишћење и проветравање просторија и књига, што је учињено у више наврата, и корицење оштећених публикација. Тако су сачувана од заборавља и годишта неких веома ретких наслова („Нова искра“, „Технички лист“, „Народна старина“, „Народно здравље“). Обављена је размена публикација, као и поклањање дародавцима Музеја, установама и удружењима. Књижничар Музеја Анђелија Чвркић присуствовала је двома секцијама библиотекарског и Сајму књига.

Фотографски атеље

Фотографско одељење бави се снимањем покретних и непокретних културних добара, изложби и бројних манифестација које реализује Народно музеј и учествује у техничкој реализацији изложби наше установе.

У Фотографском атељеу у 2010. години за *Археолошко одељење* снимљено је: 617 дигиталних снимака предмета из сталне поставке (праисторија), 135 дигиталних снимака предмета из депоа (праисторија), 247 дигиталних снимака са локалитета у Пријевору, 304 црно-бела снимка ивентарисаних предмета из праисторијске збирке, 30 дигиталних снимака за Зборник радова Народног музеја, 285 дигиталних снимака са локалитета Римске терме и 100 дигиталних снимака турских лула, за *Историјско одељење* снимљено је 40 дигиталних снимака, за *Етнолошко одељење* 210 црно-белих снимака ивентарисаних предмета и 1.250 дигиталних снимака, за *Одељење историје уметности* 42 дигитална снимка и 334 дигитална снимка за публикацију изложбе Дечији мајски салон, и за *Конзерваторско одељење* 357 дигиталних снимака за документацију и конзерваторску лабораторију. За потребе документовања отварања изложби направљена су 233 дигитална снимка.

Техничка служба

Током 2010. године опремљене су три изложбе у Галерији Музеја, а постављено је још 10 изложби у сарадњи са конзерваторском и фото-службом. За све манифестације постављано је озвучење и редовно контролисана исправност разгласног система. У археолошком депоу комплетиране су полице за смештај камене пластике. Извршено је редовно сервисирање клима-уређаја, котлова на гас, унутрашње гасне инсталације и аутоматског противпожарног система у Конаку Јована Обреновића.

Изложбе Народног музеја

У Галерији Народног музеја у Чачку отворене су три изложбе из сопственог програма а три позајмљене. Музеј је гостовао у пет установа са своје три, док је седам изложби приређених у Галерији Музеја било у организацији појединаца, организација и удружења из Чачка.

Редовна годишња изложба „Дечји мајски салон“ аутора Делфине Рајић отворена је 25. маја 2010. године по 27. пут у Галерији Музеја са темом „Уметност и рециклажа“. Изложбу је отворио уметник Божидар Плазинић. У овој ликовној смотри окупило се 14 школа са подручја општина Горњи Милановац, Чачак и Лучани, са укупно 493 рада. Од одабрана 463 рада награђено је десет, а најбоља је била школа ОШ „Милан Благојевић“ из Лучана. Изложбу прати и каталог од 37 страна.

На дан Музеја, 30. августа 2010. године, у Галерији Музеја отворена је изложба „Албум старог Чачка 1870–1941“ аутора Делфине Рајић, Радивоја Бојовића и Милоша Тимотијевића. Изложбу је отворила Делфина Рајић, а на отварању је свирала група „Чудесмо“. Изложбу прати и каталог са 335 страна у коме су фотографије разврстане у три групе (Град, Људи, Догађаји), којима се презентује живот грађанског Чачка. Поред фотографија разврстаних на 25 паноа, изложбу је употпунило и пет витрина у којима су, поред оригиналних фотографија и фото-албума, били изложени и предмети из свакодневице грађанског слоја Чачка.

Изложбу „Инжењер Милоје Јовановић (1877–1969)“ историчара Радивоја Бојовића, у Галерији Музеја отворио је 17. децембра 2010. године градоначелник Чачка Велимир Станојевић. Изложбу прати и каталог који, осим каталошког пописа и фотографија инжењера Јовановића, предмета из његовог живота и планова објеката које је пројектовао, садржи и преписку Милоја Јовановића, једног од првих водопривредних инжењера у Србији.

Изложбу Дивне Гачић из Музеја Новог Сада „Миодраг Грбић – живот и дело“, отворила је у Галерији Музеја 2. марта 2010. године Весна Недељковић –Ангеловски, директор Музеја Новог Сада. Том приликом приказан је и петнаестоминутни филм о раду овог истакнутог археолога, чија је биографија штампана у виду двостраног каталога.

У Галерији Народног музеја у Чачку је 16. априла 2010. године отворена изложба „Токсичне биљке Македоније“ Природно-научног музеја из Скопља магистра биолошких наука Оливере Матевске. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

Изложбу историчара Марине Влаисављевић из Народног музеја у Нишу, под називом „Чегарски бој“, отворио је историчар Дејан Ристић, саветник у Влади Србије, 14. јула 2010. године.

У Галерији Народног музеја у Лесковцу 20. јануара 2010. године изложбу Радивоја Бојовића „Војвода Петар Бојовић – живот и победе“, отворила је

Делфина Рајић, која је исту изложбу отворила и 16. јуна 2010. године у Народном музеју у Пожаревцу.

Изложбу Радивоја Бојовића „Лепи Лаза између краљице Драге и краља Александра Обреновића“ отворила је Делфина Рајић у просторијама ОШ у Рошцима 3. јула 2010. године. Исту изложбу Делфина Рајић отворила је и 15. новембра 2010. године у просторијама Музејске збирке Културног центра Врбаса.

На четвртм по реду „Мамутфесту“, 10. септембра 2010. године у Народном музеју у Кикинди отворена је изложба радова са „27. дечјег мајског салона“ под називом „Уметност и рециклажа“.

Изложбу „Савиндани – дани иконописа у Србији“, организовали су Удружење „Култура и српство“, Центар за визуелна истраживања и развој визуелне културе „Круг“ и Народни музеј у Галерији Народног музеја у Чачку. Аутор изложбе био је Божидар Плазенић, а сарадник на пројекту Слободанка Марјановић. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

У Галерији Народног музеја у Чачку 2. фебруара 2010. године Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“, отворила је изложбу „Штампана реч 2009.“, коју је приредила Марија Орбовић.

Изложбу слика, рељефа, скулптура и инсталација „Рециклирај, креирај“, коауторски пројекат ученика ОШ „Вук Караџић“ и професора ликовне културе Велимира Милићевића, отворио је помоћник градоначелника Велимир Митровић. На отварању су говорили Драган Парезановић, директор ОШ „Вук Караџић“, Делфина Рајић, директор Музеја и уметник Божидар Плазенић, а учествовао је и „Акустик бенд“.

Уметничко удружење „Естет“ из Чачка отворило је 7. априла 2010. године у Галерији Музеја XIII годишњу изложбу радова својих чланова. На отварању је свирала Ивона Даниловић, ученица IV разреда Средње музичке школе „Др Војислав Вучковић“. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

Народни музеј у Чачку је 13. маја 2010. године организовао изложбу слика Душка Јовичића из Крагујевца (из циклуса „Метаморфозе“). Изложбу је отворила Делфина Рајић, а на отварању су свирали Коста Сталетић и Миодраг Рендулић, ученици V разреда Ниже музичке школе у класи професора Гвоздена Станковића и Ивона Даниловић и Нина Стаменковић, ученице IV разреда Средње музичке школе „др Војислав Вучковић“.

Фото-кино клуб у Чачку је 26. јуна 2010. године у Галерији музеја отворио изложбу фотографија „Весталске девице“ Владимира Татаревића, доцента фотографије на Факултету примењених уметности у Београду. Исте вечери представљена је монографија „Петернек – живот с фотографијом“ уз видео-пројекцију.

У Галерији Музеја је 17. августа 2010. године отворена изложба коауторског пројекта „АРТ ДИЈАЛОГ“ у реализацији Божидара Плазенића, Светлане Ружичић, Божидара Мандића и Породице „Бистрих потока“.

Просветно-педагошки рад

Просветно-педагошка активност одвијала се упоредо са радом са посетиоцима, представљањем нових публикација и редовним информисањем јавности о најновијим резултатима рада Музеја. Сталну поставку у Конаку господара Јована Обреновића током 2010. године посетило је 5.510 посетилаца (1.825 деце и 3.785 одраслих). Школска популација је најбројнија, а све више је посетилаца из иностранства. Изложбе у Галерији Народног музеја у Чачку током 2010. године (14 изложби) посетило је 5.824 посетилаца. Поред рада са посетиоцима, водич Народног музеја Зорана Бојовић, приредила је за „Српски биографски речник“ Матице српске биографије Раденка Мандића и Владимира Костина (у припреми за штампу).

Поред основне изложбене делатности Музеј је организовао и низ других манифестација у Чачку и другим местима у Србији. Изложбу књига о Светом Сави и Патријарху Павлу у Галерији Музеја отворио је 19. јануара 2010. године др Ранко Симовић. Народни музеј и чачански Огранак Вукове задужбине организовали су 19. фебруара 2010. године вече следбеника Вука Стефановића Караџића. На овом скупу Делфина Рајић дала је извештај о раду Народног музеја за 2009. годину.

На Међународном ИФТ Сајму туризма у Београду Делфина Рајић је 27. фебруара 2010. године представила Народни музеј у Чачку и водич кроз музејску поставку „Чачански крај у прошлости“. У Галерији Музеја Огранак Вукове задужбине и Народни музеј Чачак организовали су 30. марта 2010. године књижевно вече посвећено задужбинарима Нади Ђорђевић и Милосаву Мишу Обућини. Друштво за неговање традиција и обичаја града Чачка „Чачани“, у сарадњи са Народним музејом у Чачку, организовало је 29. априла 2010. године вече посвећено задужбинарима, дародавцима и легатима „Чачани свом граду“. На овом скупу учествовали су Лела Павловић, мр Маријана Матовић, Ивана Ђирјаковић и Делфина Рајић.

Велики скуп (преко 120 учесника из целе Србије) поводом Свечане скупштине Музејског друштва Србије и доделе награде „Михајло Валтровић“, приређен је у Народном музеју у Чачку 18. маја 2010. године. То је истовремено био и део активности у вези са манифестацијом „Недеља музеја“ која обједињује већину музеја у Србији и популаризује њихов рад у јавности. Госте су у великој сали Скупштине града поздравили Дарко Домановић, начелник Моравичког управног округа и Делфина Рајић. Група од 30 доктораната Филозофског факултета у Београду посетила је 8. јуна 2010. године сталну поставку у Конаку Јована Обреновића и изложбу „27. дечји мајски салон“, као део практичног увида у музејску делатност у Србији.

На дан црквене славе 27. јуна 2010. године историчар уметности и директор Народног музеја у Чачку Делфина Рајић одржала је предавање о Црквинама у Виљуши. Огранак Вукова задужбине у Чачку организовао је 29. јуна 2010.

године у Музеју у Чачку обележаваће Године српског језика и књиге, на коме су учествовали: Слађана Млађен, управница Вукове задужбине у Београду, а проф. др Вељко Брборић Филолошког факултета у Београду одржао је предавање „Језичка култура од школства до издаваштва“. У Галерији Музеја је 8. јула 2010. године представљена књига „Патријарх Варнава српски“, аутора проф. др Вељка Ђурића о којој је, осим аутора, говорио и професор књижевности Владимир Димитријевић.

После чишћења терми у центру града, у чему је учествовала и организација Демократска волонтерска акција „Оживимо старо : будимо активни за добробит Града“, директор Музеја Делфина Рајић је 19. јула 2010. године отворила Римске терме.

Делфина Рајић је 24. јула 2010. године говорила о значају овчарско-кабларских манастира за емисију РТС-а „Квадратура круга“, а 3. септембра 2010. године о иконама и иконостасима за ТВ „Чачак“ у емисији „ВАЛЕРИ“.

У Галерији Музеја је 24. децембра 2010. године представљен XXXIX Зборник радова Народног музеја. О зборнику су говорили мр Љиљана Мандић из Народног музеја из Ужице, мр Александар Савић из Историјског архива из Ужица и Делфина Рајић, уредник и директор Народног музеја у Чачку.

Током године редовно је ажуриран сајт Музеја допуњаван новим подацима о активностима запослених и свим догађајима, а сајт је током године посетило преко 17.000 корисника.

Библиографија радника Музеја

Студије, чланци, прилози

1. Дмитривић Катарина, „Насеље раног бронзаног доба на налазишту Слатина у Горњој Горевањници“, *Зборник Народног музеја XIX /-1, археологија*: Народни музеј, Београд, 2009, 103–117.
2. Dmitrović Katarina, „Burial Customs during the Middle Bronze Age in the Northern Part of West Morava Valley, Serbia“, *Tracians and Their Neighbours in Antiquity. Studia in Honorem Valerii Sirbu*. Ed. Ionel Căndea, Muzeul Brăilei, editura Istros. Brăila, 2010, 187–196.
3. Ljuština M., Dmitrović K. 2009. „Landmarks of Memory – Notes on Iron Age Tumuli Topography in Čačak region, Serbia“, *Mousaios, XIV: The Necropolises and the Environment (1st mill.BC)*. Proceedings of 11th International Colloquium of Funerary Archaeology, Buzău – Romania, 22nd–24th October 2009. Buzău – Brăila, 2009, 91–101.
4. Dmitrović K., Ljuština M., „Notes on grave goods from the Bronze and Iron Age tombs in the West Morava valley (Serbia). 12th International Colloquium of Funerary Archaeology“, Topic: *The weaponry and the combat or parade gear – marks of the prestige and social status in the tombs of the Bronze and Iron Age*. Programme and abstracts (Ed. V. Sirbu). Brăila. 22nd–24th October 2010, 10.

5. Ljuština M., Dmitrović K., „Elements of prestige in the grave inventory from the Iron Age in the West Morava valley (Serbia). 12th International Colloquium of Funerary Archaeology“. Topic: *The weaponry and the combat or parade gear – marks of the prestige and social status in the tombs of the Bronze and Iron Age*. Programme and abstracts (Ed. V. Sirbu). Brăila. 22nd–24th October 2010, 13.
6. Дмитровић К., „Први становници Драгачева“, *Улога етнолошких и антрополошких истраживања у процесу (де)конструисања културних идентитета*. Културно наслеђе између локалних пракси и глобалних токова: књига апстраката. Научни скуп одржан у Гучи 1–2 октобра 2010.; Етнолошко-антрополошко друштво Србије, 2010, 16–17.
7. Дмитровић К., „Наруквице бронзаног доба из региона Чачка“, *Зборник радова Народног музеја ХХХИХ*, Чачак, 2009, 11–32.
8. Гојгић А., „Случајни налази са простора касноантичке некрополе у Бељини“, *Зборник радова Народног музеја ХХХИХ*, Чачак, 2009, 57–67.
9. Петровић Родољуб, Тимотијевић Милош, „Председници Општине Чачак 1944–2010“, *Зборник радова Народног музеја ХХХИХ*, Чачак, 2009 [штампано 2010], 213–234.
10. Тимотијевић Милош, „Први грађанин мале вароши : значај председника општине у локалној елити власти током социјализма – пример Чачка“, *Зборник радова Народног музеја ХХХИХ*, Чачак, 2009 [штампано 2010], 235–268.
11. Рајић Делфина, „Извештај о раду Народног музеја за 2009. годину“, *Зборник радова Народног музеја ХХХИХ*, Чачак, 2009 [штампано 2010], 325–342.

Каталози

1. Бојовић Радивоје, *Инжењер Милоје Јовановић (1877–1969)*, (каталог изложбе), Чачак 2010, 94.
2. Рајић Делфина – Бојовић, Радивоје – Тимотијевић, Милош, *Албум старог Чачка 1870–1941*. (каталог изложбе), Чачак, 2010, 335.
3. Рајић Делфина, *27. дечји мајски салон – уметност и рециклажа*, Чачак, 2010, 37.
4. Шапоњић-Ашанин Снежана, *Музеј трубе*, (каталог), Гуча, 2010.

Награде и признања

1. Огранак Вукове задужбине у Чачку доделио је 19. фебруара 2010. године захвалницу Делфини Рајић, директору Народног музеја у Чачку, за несебичну подршку и помоћ Огранку.
2. Удружење за јачање српског духа и ума „КУЛТУРА И СРПСТВО“ доделило је 19. фебруара 2010. године захвалницу Народном музеју Чачак за допринос у организовању манифестације поводом прославе дана Светог Саве.

Делфина РАЈИЋ, директор Народног музеја, Чачак

3. Музеј Рудничко-таковског краја поводом дана Музеја, доделио је 16. априла 2010. године захвалницу Народног музеју Чачак за успешну сарадњу.
4. Народни музеј у Чачку је 5. октобра 2010. године добио захвалницу од Независног филмског центра „FILMART“ за подршку при реализацији 5. Међународног студентског филмског кампа „Интеракција 2010“.
5. Центар за културу, спорт и туризам општине Лучани „Драгачево“ у Гучи је 14. октобра 2010. године поводом 50 година Сабора трубача, Народног музеју доделио захвалницу за допринос трубаштву и народном стваралаштву у Србији.